

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám: 300.

Kéziratok nem adódnak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

A Szent Imre Kör Kalocsán.

Az ősi Kalocsa ma nagy ünnepeknek színhelye. A budapesti egyetemi ifjuság Szent Imre Körre ott tartja vándorgyűlését s ott ünnepli a Kör fennállásának 20 éves jubileumát. Magyarország katolikusai örömmel tekintenek egyházmegyénk székhelye felé, mert akik ott egybegyűltek, azok a katolikus megújodásért folyó küzdelemnek szép reményekre jogosító ujoncai.

Az ifjuságnak fogékony lelke megérzi a jövődőt. Történelmünk a bizonyosság, hogy az új eszmék terjesztői, új mozgalmak irányítói mindig az ifjak voltak. S ha most sem csal az ifjak jós érzéke, úgy a magyar katolikus egyházra szép jövődő vár.

Husz éve annak, hogy a budapesti egyetemi ifjak megunták a mai tudományos világ anyagiás gondolkozását s visszakivánták az életerős, az ész és a szívet betöltő katolikus igazságokat. Katolikus alapon szervekedtek s megalakították a Szent Imre Kör. Eleinte kevés volt a tagja, az ifjuság nagy részét még a napi politika izgalmai tartották fogva, vagy a katolikus vallással ellenkező tudományos tanok szédítették meg. De a lelkes kezdeményezők munkája mindig szebb és szebb sikereket látott. Az Irányi-utcai Szent Imre Kör 1900-ban már nagy tényező volt, mikor a keresztény ifjuság ideális lelkesedése bevitte az egyetem tantermeibe a keresztet.

Aki látta annak idején azt a meghatározó jelenetet, amint az ifjak egy-egy csoportja bevonult a tanterembe s a katedra fölé a teljes Szentháromság nevében odaszegte a Megváltás fáját, az bizonyára egész életére hűséget esküdött a katolikus elveknek.

A keresztet kitűző ifjak most már az élet porondján küzdenek. S ki nem veszi észre, hogy az utóbbi években hány fiatal ügyvéd, orvos, mérnök itt vallja büszkén az ő katolikus voltát!

A katolikus mozgalmak az utolsó két-három évben szédítő haladást tettek. A kereszties vitézek tovább élnek az egyetemen. Igaz, a felekezeten állam vaskarmai kihúzták ismét a székeket, melyeket az ifjak a Szentháromság nevében vertek be s eltávolították a keresztet a tanterem faláról, de nincs az a hatalom, mely az ifjak szívéből kiölje a keresztnek szeretetét. A keresztmozgalom állandó lett az egyetemen. Ezenkívül megjelent az ifjak küldöttsége, a Rector Magnificus előtt s kérte a keresztnek kitűzését.

A Szent Imre Kör Irányi-utcai helyiségéből áttelepedett az Üllői-utca hatalmas palotába, hol katolikus egyetemi internátus is alakult. Mikor ennek a háznak kápolnáját megáldotta nagynevű főpásztorunk, ki akkor még Székesfehérvár püspöke volt, végig nézett az előtte álló kereszties ifjakon s így kezdte beszédét: „Úgy érzem magam, mint az első szentek, kik Decius alatt szunnyadtak el és Konstantin alatt ébredtek. Tegnap még vigasztalan időkben éltem, ma megvigasztalodom, mert látom a magyar katolikus egyháznak elszánt ifju harcosait.”

Az Üllői-uti palota is szűknek bizonyult. A kör elvált az internátustól s a Pappnövelde-utcában bérelt helyiséget. Az idén Budán, a Fehérvári uton óriásméretű intézetet kaptak a Szent Imre Kör bennlakó növendékei. A körhelyiség továbbra is a Pappnövelde-utcában maradt. Még a budai nagy internátus sem képes a katolikus nevelés után vágyódó ifjaknak helyet adni. A budapesti urak kongregációja mozgalmat indított, hogy Pesten a Horánszky-utcában is Otthont emeljenek a katolikus főiskolai ifjuságnak. S a mozgalom vezetőit tekintve, meg lehetünk győződve, hogy a pesti katolikus internátus is csakmar megépül.

Nem csoda, hogy a katolikus vezérférfiak nagy szeretettel veszik körül az ifjakat, mert az ő soraikban verte a katolikus meggyőződés a leg-

mélyebb gyökeret. A katolikus ifjak képezik a Szent Imre Körben az egyetemi ifjuság között a legnagyobb szervezett tábort, mely minden alkalommal imponálólag tud föllépni. Ha bármilyen uton támadják a katolikus egyházat, az ifjak elszántan kelnek védelmére; s ha az egyház ünnepel, a Szent Imre Kör mindig megjelenik az ő Szűz Máriás selyemzászlajával.

Minden két évben vidéki városban szoktak gyűlést tartani, hogy eszméiket messze körben elterjesszék. Idei látogatásuk Kalocsának s benne az egész kalocsai egyházmegyének szól.

Illő tehát, hogy e gyűlésről az egyházmegye legnagyobb városa, Szabadka is megemlékezzék s magyar katolikus lapjában nyílt vallomást tegyen, hogy mi igenis egyetértünk a lelkes ifjakkal, Szent Imre méltó honfitársaival, a keresztény Magyarország buzgó hiveivel. Oszinte szívvel üdvözlöljük őket s a mai napon velük együtt ünnepelünk. Annyi lelki kötelesség fűz minket Kalocsához, hol forrón szeretett főpásztorunk trónol, hogy mi megérezzük az érseki város lelki áramait. Atérezzük a lelkesedést, mely ma ott a szíveket hajtja.

A felső leányiskola telke.

Többen kérvényt adtak be a tanáshoz, melyben a felső leányiskola telkének meghatározását kérik. Eddig ugyanis közgyűlési határozat még nincs, hova építik föl ezen tanintézetet. A kérvényezők kérését azonban nem találjuk eléggé indokoltnak.

Szó esett ugyanis arról, hogy a felső leányiskolát a Petőfi-utcai Varga Károly-féle háztelekre építik, mely erre igenis alkalmasnak kínálkozik. A kérvényezők ezen terv elejtését kérve, azt óhajtanák, hogy az új tanintézet a mostani városi „magazin” helyére építsék, s a magazint helyezték át a Varga Károly-féle telekre.

Egyelőre részletesebben ezen kérelemmel nem foglalkozunk, véleményünket azonban már is kimondjuk. A kérelem indokai teljesen tarthatatlanok. Kifejtjük majd más alkalommal mért. Most csak a következőket.

A mostani városi „magazin” bizony nagyon távol esik a város központjától, míg

Az új végrehajtási novella dacára is csekély havi részletfizetésre szállítunk dusan felszerelt raktárukból

elsőrendű varrógépet, kerékpárt, grammofont lemezekkel.

Előre haladott idény végett kerékpárok mélyen leszállított árban kaphatók. Ugyazintén pneumatik és alkatrészek is. Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol grammofont venne, a saját érdekében, minden vételkötelezettség nélkül, tekintse meg a mi raktárukat.

Legolcsóbb árak! 6 évi jótállás! Készpénzfizetésnél árendedmény! 519-12-9

KOVÁCS BÉLA és TÁRSA, SZABADKÁN, Kazinczy-(Gombkőfő-)utca.

ellenben a Varga Károly-féle telek majdnem a város központjában van, amely ma már élénk forgalmu, s a város természetes fejlesztése majdnem praedestinálja egy tanintézet helyévé.

Hogyan képzelik azonban el azt, hogy a város központjába helyezték a városi magazint? Ez ellen a közegészségügy legelembb feltételei tiltakoznak. Ezt csak azok nem tudják, akik a városi „magazin” rendeltetésével nincsenek éppen egészen tisztában. Ezt a „magazint” a kérvényezők által kijelölt helyre helyezni lehet ugyan, de nem szabad. Igaz ugyan, hogy a szabad és nem szabad kérdésében nem mi határozunk, de meg vagyunk győződve, hogy a mi nézetünk a lakosság óriási többségének, különösen az intelligens lakosság többségének nézete.

A kérelmet csak egy szempontból értjük meg. Ezt a szempontot most kezdik nyíltabban hangoztatni. Ez a város egyoldalú fejlesztése, ami pedig valóságos szörny vélemény.

E kérdésre különben visszatérünk.

Fognak a házasságkötések.

— Kenyér és szerelem. —

Nemrégiben az egyke ellen keltünk ki s megdöbbenéssel konstatáltuk, hogy a dunántúli vármegyékben emiatt az eléggé el nem ítéhető rendszer miatt erősen fogyóban van a magyarság. Ma — az országos statisztikai hivatal kiadványának forgatása közben — ismét egy szomorú tényre hívjuk fel az olvasók figyelmét. A rideg statisztikai adatok szerint ez év első hét hónapjában Magyarországon, valamint Horvát-Szlavonországban 15.389-el kevesebb házasságot kötöttek, mint tavaly ez időben. Megdöbbenően szomorú statisztika ez, mert azt mutatja, hogy a mai nemzedék gyöngé is, gyáva is megküzdeni azokkal a nehézségekkel, melyeket a család elé állít az élet s a küzdelmekben erőt adó családi boldogság alapja a kölcsönös szeretet helyett, a mi felülköltséggel sem járó olesó szeretkezést keresi.

Pedig nem halt ki a szeretet az emberek szívéből, nem is halhat ki soha, mert egész életünk erre van bázisra s ez az érzés egyike azoknak, melyek a szinte elviselhetetlenül nehéz megélhetést leginkább megkönnyítik. A baj nem a szeretet hiányában keresendő, hanem a magunk gyöngésében, gyávaságában éhletlenségében rejlik. Ma már a házasság tisztára gazdasági kérdés. Nem azt nézik az egymás iránt vonzalommal viseltető fiatalok, hogy a kölcsönös szeretetet a házasság által szentesítsék, hanem azt, hogy lesz-e mit enniük, ha egybekelnek, eleget tehetnek-e a társadalom irányukban támasztott követeléseinek, ha családot alapítanak. A szerelem csak akkor jó számításba, ha a kenyérkérdést sikeresen megoldották. Arra egyik fél sem gondol, hogy a másik is segíthetne a kenyérkeresés nehéz, de kevés munkájában.

A nő, tisztelet a kivételeknek, csak disze akar lenni az otthonnak; virág, amelyre irigykedve tekint más, gondoskodva ápol a férj, melyet mutogatni kell szebbnél szebb köntösben a világ előtt. Nagyon kevés nő gondol arra, hogy a főzőkanál, varrógép nemcsak arra jó, hogy a saját életüket, saját ruhájukat elkészítse, hanem arra is lehet használni, hogy kenyeret kereshessen vele. Csak hogy persze derogál a kisebb hivatalnok nevének, hogy más

számára főzzön, más asszonynak varrjon. A férj pedig szerény jövedelméből csak a legszükségesebbet szerezheti meg, még jó ha adósságot nem kénytelen csinálni. A legtöbb nőnek nem elég, ha lelke lehet kis fészke, pompázni, ragyogni, szórakozni akar s mert ezt a szerény fizetésű férj oldalán nem tehetné, valósággal eladja magát annak, kit nem szeret ugyan, de kinek anyagi helyzete garancia arra, hogy hiu vágyait kielégítheti. Könnyen és jól élni! Ez a jelszó manapság.

Es minden jelszó között ezt követik legkitartóbban.

Azért hallgattatják el a szív szavát, azért áldozzák fel érzéseiket a nők, azért lesznek olesó szeretkezésben tobzódó szoknyalovagok a férfiak.

Ez az oka, hogy oly kevés a házasság, ez az oka, hogy annyira terjed a szabad szerelem, ez az oka, hogy elkeseredett vén leányok, taplószívű agglegények hemzsegnek mindenfelé s ez lesz az oka végül, hogy maholnap nemcsak a többgyermekes apáknak, de a házasságra lépni kész pároknak is — állami szubvenciót kell adni.

Bohózatirónak kacagató téma.

Valóságnak könyfakasztó valóság! . . .

Köszönet Kersch Mihálynak.

A VI. körü tantestület Kersch Mihályt, a VI. körben működő hitoktatót, legutóbbi tanácskozásián, Moravcsik tanító indítványára, távozása alkalmából jegyzőkönyvileg üdvözölte, s ezt vele írásban közölte. A kartársi üdvözlésre Kersch Mihály a következő levélben mondott köszönetet:

A szabadkai VI. igazgatósági tankerület tekintetes Tantestületének,

Szabadkán,

Az őszinte tisztelet és szeretet oly találékony megnyilatkozása, mint aminő a mélyen tisztelt Tantestület részéről folyó hó 15-én tartott tanácskozásián esélyességemnek jutott, még az érzéketlen lélekben is okvetlenül visszhangot kelt. Hogy mennyivel mélyebben érinthette tehát az én szívem hurjait, azt elképzeltetik.

Mondhatom, hogy mindig örömmel fogok visszagondolni azokra a kedves percekre, melyeket körükben évek során át tölthettem, s hálás szívvel fogok mindenkor megemlékezni kollegális jóindulatukról és odaadó buzgalmukról, melylyel törekvéseim eléréséhez oly készséggel segédkeztek nyújtottak.

Midőn tehát szeretetöknek ez újabb megnyilatkozásáért őszinte köszönetet mondok, engedjék meg kijelentésem, hogy mindig ünnep lesz házamban, ha a Testület, vagy annak bármelyik tagját szerény otthonomban fogom üdvözölni.

Kula, 1908. szeptember 23.

Kiváló tisztelettel:

Kersch Mihály,
plébános.

A Népszövetség jelentése.

A VIII. katolikus nagygyűlésen Haller István főtitkár a következő jelentést terjesztette be:

Tagok száma 1907-ben 10.000, 1908. augusztus 31-én 123780. Ebből magyar nyelvű 80270, német 19414, tót 20692, bunyevác 2004. Taglétszám emelkedés 112.780. A szervezkedés munkája. A Katolikus Népszövetség külön alapszabályai alapján ez év

január hónapjában kezdette meg az egész országra kiterjedő intenzív munkát. A letelt 8 hónapot természetesen agitáció foglalta le. Mert mit érnek a Katolikus Népszövetség magasztos céljai, ha nincs elegendő tábor, amely megvalósításán működnek. A tagtoborozás foglalta le tehát a Népszövetség munkájának kilenced részét. Ot izben egy-egy egyházmegyére, kilenc izben egy-egy politikai megyére terjedő értekezletet tartottunk.

Ugyanannyi egy-egy egyházmegyeyel, illetőleg politikai megyére terjedő agitációs vasárnapot tartottunk. A kormányzótanács 31-szer, az igazgatóság kétszer gyűlésezett. Volt azonkívül egy közgyűlés és egy diszgyűlés. A nyári hónapok kivételével minden hónapban tartottunk az egész országra kiterjedő agitációs napot s e napok midegyikén legalább 200—250 gyűlést folyt le. A lefolyt 8 hónapban összesen 1620 gyűlést tartott a Népszövetség. Röpiratok, tagilletmények. A tagilletmények gyanánt adott 16 oldalas praktikus tartalmu füzeteket az 5. számtól 32 oldalra emeltük. Eddig 7 füzet jelent meg 60000 példányban. Összes egyéb agitációs nyomtatványaink, röpirataink példány száma már eddig meghaladja az egy milliót. Hátra van még a 9. és 10. füzet és 8-ik füzet helyébe lépő, több mint 200 oldalas nap-tár, ugy, hogy ebben az évben elterjesztett nyomtatványaink száma meg fogja közelíteni esetleg meg fogja haladni a három milliót. Ezekkel a nyomtatványokkal, a melyek tagonként 500 oldalt tesznek, szolgálja vissza a Népszövetség azt az egy koronát, amely tagtagsági díj fejében tagjaitól kíván. Így akarja megtanítani tagjait arra, hogy az ujkori fejlődésből kialakuló szociális és kulturális feladatokat megértsék, a szükséges reformok létrehozásán, a törvényhozás, az egyesületi és szövetkezeti élet terén közreműködhesse-nek. A népiroda. Ezidőszent még csak a központban van felállítva a népiroda, azonkívül Győrött, Temesváron és Gyulafehérváron szolgál a Népszövetség ingyen jogi tanácseset tagjainak. Minden írásbeli megkeresés a központi népirodához jön. Ezideig 920 esetben adott írásban jogi tanácsot a népiroda. Budapesten 12 ügyvéd végzi a jogi tanácsadást. A központi iroda eddig 23729 ügyet intézett el.

A jövő év programja megfelelő feladatokat fog róni a központra és a szervezetekre. A központi hivatala lesz kiépíteni a népirodát a tapasztalatok felhasználásával, — a szervezést tovább folytatni, öködni a katolikus érdekek felett és megtalálni ügyünk előbbrevitelének helyes módjait. Szellemi erőssége és kinestára óhajt lenni a katolikusoknak s ezért a tagok használatára könyvtárt fog tartani, ahol az összes tudományos anyagot szorgalmas gyűjtéssel főlhalmozza és hozzá férhetővé teszi.

A munkaprogram második részét a szervezeteknek, a helyi igazgatóknak s csoportvezetőknek kell valóra váltani.

1. Mindenekelőtt szakadatlanul kell folytatni az agitációt, hogy minden hittestvérünket meghódítsuk.

2. Alapszabályszerűen kell szervezni minden községben a Népszövetséget. A helyi igazgatókat, csoportvezetőket mindenütt meg kell választani.

3. Gyakori összejöveteleket kell tartani aktuális kérdések megbeszélésére.

Ismerőseink körében terjesztjük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

Kladek, Tománovits és Társai géptéglá, cserép és mészegető gyára Szabadkán, a zentai vasut mentén.

Ajánlja a legjobb minőségű gyártmányait. — Kitünő minőségben gyárt:

514—30—13

elsőrendű fali és géptéglát, kút és burkolattéglát, szárazon sajtolt góztéglát, olajos disztéglát, párkány- és padlástéglát, első és másodrendű hodfarku tetőcserepet, kömentes darabos és oltott meszet. Pontos kiszolgálás! Telefonszám 88. Olesó árak! Telefonszám 88. Pontos kiszolgálás!

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 27. A szabadkai kath. Legényegylet szüreti mulatsága.

Szeptember 27. A Petőfi asztaltársaság közgyűlése, d. u. 3 órakor, a társaság helyiségében.

Október 4. A szabadkai löversenyegylet löversenyei.

— **Felhívás az oltáregyesület tagjaihoz.** Választmányunk és terjesztőnőink üléseit minden hó Újhold vasárnapját követő hétfőn délután 3 órakor a szabadkai Oltáregyesület új helyiségében „A Miaeszonyunk”-ról n. tiszt. Iskolánénak zárdájában tartja. A szegény templomok felszerelésének elősegítésére ajánlott kézimunkáink készítésére összejöveteleinket július és augusztus kivételével minden hétfőn d. u. 2–5 óráig tartjuk. Szíves megjelenését és a kézimunkáiban részvétet az Oltáriszentségben jelenlévő Ur Jézus dicsőségére kéri. Az első összejövetel folyó hó 28-án lesz. — Az elnökség.

— **Adományok a szt. Erzsébet szoborra.** Kuluncsich Illés gyűjtött a 73. számú iven. Kuluncsich Illés 10 kor. Rómics Gerő 2 kor. Kilbertus Mihály gyűjtött a 127. számú iven. Kilbertus Mihály 2 kor. Csábi Marcel Freyburger Márkus 1–1 kor. Berkes János 60 fill. Ferenc Dulics, Szűcs Józsefné 40–40 fillér, Vitéz Viktor, Keresztes Márkus 20–20 fillér.

— **Meghívó.** A „Petőfi asztaltársaság” folyó hó 27. napján délután 3 órakor II. kör. Zentai-ut 26. szám alatti helyiségében tartja meg évi rendes közgyűlését, amelyre a t. tagokat ez uton is meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1) Elnöki megnyitó. 2) Titkári jelentés. 3) Pénztárnok jelentése. 4) Új tisztikar megválasztása. 5) A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére a tagok kijelölése. 6) Indítványok. Tekintettel arra, hogy a tisztikar megválasztása az Asztaltársaság működésének biztosítását képezi, s így ropant életbe vágó kérdés, felkérjük a t. tagok, hogy mentől nagyobb számban szíveskedjenek megjeleneni.

— **A katolikus legényegylet szüreti mulatsága.** Holnap, vasárnap tartja a katolikus legényegylet szüreti mulatságát. Az érdeklődés az idei mulatság iránt szokatlanul nagy volt. A rendőrök a legnagyobb buzgalmat fejtették ki a mindig derűskedvű mulatság érdekében és fáradozásait valószínűleg a megérdemelt siker követi majd.

— **A szabadkai ipartestület működése közmegelegedettséget kelt az összes iparosság körében.** Es sajnos, mégis akadnak, akik minden áron bele akarnak kötni, oly képtelen követeléseket állítva föl, a melyek arra vallanak, hogy teljesen beavatlanok Szabadka ipari életébe. Legujabban azt kifogásolják, hogy a testület előjárósága dicséretreméltó szorgoskodással ösztöndíjas helyet akar biztosítani szabadkai szegénysorsu iparos tanulóknak a szegedi felső ipari iskolában a város segélyével. Nincs most helyünk, hogy ezzel az ügygel hosszasan foglalkozzunk, legközelebbi számunkban azonban foglalkozni fogunk vele tárgyilagosan.

— **A filharmonikusok kérelme.** A filharmonikusok egyesülete arra kéri a városi tanácsot, engedné át az egyesületnek a központi elemi iskola disztermét, hogy benne tarthassák meg a zeneprobákat. E célt tekintve remélhető, hogy a tanács a kérelem teljesítésétől nem idegenkedik.

— **Az első házasság.** Nem nevezzük ünnepnek, de kuriozumként azért megemlítjük. A kelebiai anyakönyvvezető előtt ma kötötték meg az első házasságot.

— **Városi kölcson kötvények.** Nagyvárad város atyafiságos indulattal küldi meg Szabadkának a képviselőházhoz intézett feliratát, melyben a városok részére kölcsonkötvények kibocsátási jogának engedélyezését, és ezen kötvények adó, bélyeg és illetékmontességet kérelmezi. Kéri törvény-

hatóságunkat, intézzen hasonló értelmű feliratot a maga részéről is a képviselőházhoz.

— **Az ujvidéki Dunahid építését** a város a közel jövőben megakarja kezdeni és azért fel is kérte már Zielinszky Szilárd műegyetemi tanárt a tervek kidolgozására azoknak a felvételeknek alapján, amelyeket Szesztay László műegyetemi, tanár bocsátott a város rendelkezésére.

— **A sajkásgyörgyei községi iskola és ovoda** berendezésére, butorzatának beszerzésére 6526 kor. 40 fillér előiránnyal Sajakásgyörgye község előjárósága október 6-án versenytárgyalást fog tartani.

— **Megszökött gépészek.** Pintér Ferenc és József csantavéri gépészek Lővi Vilmos ottani lakosnál cséplőgép kezelői minőségben voltak alkalmazva. Működésük ideje alatt gazdájuktól 12 mm. buzát loptak. Domány Antaltól pedig 2 lovat, kocsit és 2 lóra való szerszámot. Mindezzel — mint levelezőnk írja — megszöktek. A buzát bevitték Topolyára s Sulte és Rumpf gözmalmosoknak adták el 227 koronáért; a kocsit és a lovak hátrahagyásával megszöktek. A csendőrség nyomozza őket.

— **Gyengélkedésnél** első orvosi tekintélyek szerint legjobbnak bizonyult a „Sirolin-Roche”, mely méregtelen, iztelen és a szervezetre semmi káros befolyással nem bír. Már rövid használat után előmozdítja az étvágyat és emeli a test erejét, úgy hogyreconvalescens, sápadt leányok s gyermekek az étvágy gerjesztése céljából okvetlen használják. A szer minden gyógyszerárban kapható.

— **Laudate Domino.** Hangjegyes ének és imakönyv az Ifjuság számára Kersch Mihálytól. Egész vászonba kötve 80 fillér. Kapható a Szt. Antal nyomdában Szabadkán.

— **A gombos-erdői vasuti összeköttetés** és a vele kapcsolatos Drávai hidalás részletes tervei folyó év elején megtartott közigazgatási bejárás alapján már készen vannak, a munkálatokra az államvasutak igazgatósága valószínűleg már a tavasszal kiírja a versenytárgyalást. Ugy Gombos, mint Erdőd állomásnál a pályatestet 3 méterrel emelni fogják és mindkét helyen új állomás épületeket emelnek, míg a jelenlegi felvételi épületeket, lakóházakat alakítják át. Az új Drávahid hatalmas lesz. Hossza 640 mtr 80 mtr távolságban 8 pilléren fog nyugodni. Az átalakítása és hidépítési költségek meghaladják a 10 millió koronát, a melyek e régebbi máv. beruházási kölcsönből nyernek fedezetet.

Értesítés.

A szabadkai munkás biztosító pénztár tisztelt tagjait van szerencsénk értesíteni, hogy dacára annak, hogy a vényeken az van rá írva, hogy csupán id. Gálffy György gyógyszerárban szerezhetők be a gyógyszeresek, dacára annak, hogy az igazgatóság utasította a pénztár orvosait, hogy a közönséget utasítani tartozik fentnevezett gyógyszerár igénybevételére, mi alulírott gyógyszerészek ezennel kijelentjük, hogy a szabadkai munkásbiztosító pénztár vényeit továbbra is elkészítjük és a gyógyszereseket kiadjuk. A pénztár tisztelt tagjai tehát vigyék vényüket abba a gyógyszerárba a melybe nekik tetszik, vagy a melyik nekik a legközelebb. Akik a pénztár anyagi érdekeit szeretik hangoztatni, azokat sietünk megnyugtatni, hogy a pénztár tőlünk is ugyanannyi százalék engedményt kap, mint id. Gálffy Györgyötől, így tehát anyagilag nem károsodik.

Szabadka, 1908. szeptember 26. napján.

Schubert Arnold s. k. Ifj. Illés Antal s. k.

Szilberleitner Ferenc s. k. Id. Decsy Dezső s. k.

Horeáth Mátyas s. k. Decsy Jenő s. k.

Tónay Imre s. k. Kertész Ernő s. k.

Hoffmann József s. k.
gyógyszerészek.

Az önzetlen elvű demokrata vezérek.

A magyarországi munkások gyöngge hajlítható emberek. Ha valamelyik náuknál erősebb torku munkás, vagy idegen, egy oktával hangosabban mond el valamit, ők anélkül, hogy a dolog mélyét ismernék azt akceptálják, még ha nyomon következik a saját romlásuk is.

Es ezt a gyöngge oldalát a munkásoknak nagyon hamar kiismerték egyesek és hamar betudták látni, hogy ezt a gyönggeséget ki lehet aknázni és jól jövedelmező forrássá lehet tenni csak a gyeplőt kell erős kezekben tartani. Ezek az emberek lettek a vezérek. Első dolguk volt maguknak állást teremteni abból a pénzből, amit a keservesen szerzett munkások fizettek.

Mi volt ezeknek a vezéreknek a kötelességük? Elni jól, kényelmesen és magukról terjeszteni a hirt, hogy valóságos apostolok, akik a munkások jólétéért küzdenek.

A munkások elhítek mindent és hordták elibök a sok kincset, mint hajdan Bál bálvány előtt tették a zsidók. A vezérek elfogadták és sirtak a munkás nyomorról.

A vakul engedelmessé, tömeg így felszerelve vezérekkel, egy intésre képes volt megtagadni a munkát, egy intésre képes volt egész családját a munkás a nélkülözésbe dobni. — Sztrájk, bojkott egymást érte. A munkások béremelést kaptak, de természetes a javítást a megrágult megélhetésre kellett fordítaniok.

Ez mindegy volt, de ők eredményeket, ha passzívokat is, értek el és a vezérek nimbusza folyton nőtt.

Igy tartott ez a mult év végéig, amikor életbe lépett a munkásbiztosító törvény.

A törvény intézkedése olyan szerencsés a munkás vezérekre, hogy azt nem mulaszthatták el kiaknázni. Nevezetesen a betegsegélyző pénztáraknál alkalmazandó tisztikart a munkásoknak kell megválasztani. Természetes volt, hogy a vezérek nem engedték elfutni a szerencsét, fölalármirozták a munkásokat és beválasztatták magukat a betegsegélyző pénztárba tisztviselőknak.

Ime, oda lett egyszerre elv, apostoloskodás és minden, mert jó husosfazekat kapott minden vezér. A központba vidéki gyöngge emberek kerültek a megüresedett vezéri helyekre, ezek is uzsorálják a munkásokat de ezek aztán még csak frázisokat sem puffogtatnak. A munkások egymásután rohannak ugyan a sztrájkokba, de eredményeket nem tudnak elérni. Egymásután adták fel a harcot s szerelnek le, mert a vezérek már annyira mentek a vakmerőségben, hogy semmit sem tesznek értök.

A munkások pedig most már kétszeresen fizetik meg az arát vezetők félrevezetésének, de még mindig biznak, hogy mindig, senki sem tudja.

Igy állanak ma a munkások a vezetők tekintetében.

A szentesített végrehajtási törvény

rendelettel együtt füzve I korona 20 fillér.

Továbbá:

A követelések bejelentéséhez szükséges előírás szerinti nyomtatványok

kaphatók: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében SZABADKÁN, FÖTÉR.

INNEN-ONNAN.

Blau ur üzleti ügyben Londonba utazott. Angol ügyfele, egy igen előkelő ur, este meghívta Blau urat klubjába vacsorára. A vacsora kitünő volt és a klubban hamarosan összeverődött egy poker-parti. Mindjárt az első kiosztásnál Blau ur három királyt kapott. A játékosok közül mind paszszolt, csak egy lord tartotta Blau ur hívását. Végre is Blau ur megszokalta és megadva a lord utolsó visszahívását, felüti a kártyáját és mondja:

— Három király.

A lord szóltanul a kasszához nyúl s behuzza a pénzt.

— Mi az? Mi az? kiálltja Blau ur.
— Három ász, feleli nyugodtan a lord.
— Mutatni, kíváncsiaskodik Blau ur.

A lord nagyot néz és hidegen válaszol.
— Nálunk a klubban glentlemanek játszanak, itt nem mutatjuk a kártyát, mert hiszünk egymásnak.

Blau ur örömmel felkiált:

— Gemacht.

Reggelre 20000 fontot nyert Blau ur.

Lustig ur találkozott Buxbaummal.

— Szervusz, Buxbaum! Hallottam, hogy voltál a csodarabbinál. No láttál egy csodát?

— Hát nem láttam? Volt egy ember, akinek csak egy lába volt és két mankón járt. Arra kérte a rabbit, hogy segítsen rajta. Azt mondja neki a rabbi: „Dobjál el az egyik mankó!” O eldobta. Mondja a rabbi: „Most dobjál el a másik mankó!” O azt is eldobta.

— Nu? kérdi Lustig csodálkozva — és tudott járni?

— Mire mondja Buxbaum.

— Nem, a másik lábát is eltörte.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERISÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonyosimává és üdév teszi. Nem zsiros s ennélfogva nappal is használható. Pörsenések, bőrperepések és bőrkilítések ellen utóéletlen szer. Egy tégely ára 1 korona. 8 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-43

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszer-tárában
KULA (Bácsmegeye).

SPORT.

> „Bácska“ football mérkőzése. A holnapi mérkőzésre 12 óra 40 perckor a Szeged felől jövő vonattal érkeznek az aradi atléták, hogy a „Bácska“ Szabadkai Athletikai Klub csapatával összemérjék erejüket és ügyességüket.

Mindkét csapat összeállítása elsörendű, mindkét egyesület legügyesebb játékosával áll ki a sakra, s így nemcsak érdekes mérkőzésben lehet élvezetünk, de egyuttal a holnapi küzdelem el fogja dönteni, hogy a kettő közül melyik a délvidék erősebb csapata.

A két csapat ugyanis még a múlt évben mérkőzött egymással, a mikor a mérkőzés 2:2 arányban eldöntetlen maradt. Azóta a „Bácska“ csapata is több mérkőzést játszott, az aradiak pedig csak a legutóbbi is 4:2 arányban megverték a Magyar Athletikai Club II. csapatát, — a mely pedig Magyarország II. osztályu bajnokságának első helyezettje s így méltó érdeklődés mutatkozik a holnapi mérkőzés iránt.

A két csapat összeállítása egyébként a következő:

Aradi Athletikai Club: fehér-sárga

Gárdos	Lengyel
Bodrogi	Murányi
Dr. Boros	Kákos
Petri, Láng,	Anyos, Vasvári, Faki.
„Bácska“ sz. n. c.:	piros-fehér
Buda, Marczy,	Horváth, Kocsár I., Budines
Czopko	Papp
Sztipics	Kocsár II., Benis
Stametz	

A mérkőzés kezdete délután fél négy órakor. Helyárak: ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér, diákjegy 20 fillér. A klub tagjainak tagsági jegyük belépti jegyül szolgál.

IRODALOM.

— **Helyet a gyermekeknek.** P. Huchnak ily című nagyértékű munkáját fordította le Körmöczy Ernő, ismert író. A fordítás, zamatos, egyszerűen szép, méltó a mupka tartalmához, melynek terjesztése valóságos áldásává lehetne a magyar népnek, melynek kebelében az „egyke“ kezd pusztítani. Gyermekebaráti, népjóléti intézmények nem tehetnének üdvösebb dolgot, mintha e füzetcskét százával, meg százával terjesztik a nép között. Ismerteti, minő drága kincs a gyermek a családban, majd a cseléd viszonyok közvetlen ismertetésével tünteti föl, hogy mennyire irtóznak ennek dacára is a gyermekektől. Kifejti minő pusztító hatást gyakorol a sajtó erkölestelen magatartása a nemzetfenntartó családokra, a népesedés apadására. Megrajzolja, hogy a lakásviszonyok is mennyire előmozdíják az egy gyermek rendszert, sőt a gyermektelen házasságok szaporodását. Nem mulasztja el közben-közben a gyógyszernek megismertetését sem. Körmöczy Ernő, aki irodalmi működésével mindig a gyakorlati életbe nyúl, valóban üdvös munkát végzett, mikor P. Huchnak e munkáját lefordította. A terjesztése szinte parancsoló kötelessége az emberbaráti, a népjóléti egyesületeknek, sőt kötelessége lenne még a kormánynak is. Kapható Szabadkán, a Szent Antal-nyomda és irodalmi vállalatnál. Ara 20 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyl főtárgyalások.** A szabadkai büntető törvényszék által főtárgyalásra kütizettek:

Szeptember hó 28-án; Böjti Gergely lopás büntette, özv. Milojević Máténé emberölés vétsége, Szabó Mihály és társa közokirat hamisítás büntette, Beke Sándor és társa súlyos testi sértés büntette.

Szeptember hó 30-án: Körmendi József és társa lopás büntette, Tóth Mihály és társa súlyos testi sértés büntette, Kepes Tibor nyomtatvány utján elkövetett rágalmaszás vétsége, ifj. Gulyás István súlyos testi sértés büntette, özv. Kovács Istvánné emberölés büntette, Bayer János sikkasztás büntette.

Október hó 2-án: Radnics Sándor és társai hatóság elleni erőszak büntette, Bényei Ferenc kettős házasság büntette, Perics biztos István és társa lopás büntette, Szabó Piros gyermekkitétel büntette, Sztójkó Pál súlyos testi sértés büntette.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

KAPHATÓ: 256-59-41

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

58

A tüzérség zajjal fejezte be elvonulását; az uralkodó körül csoportosult táborkar jól megérdemelt dícséretét fogadta. Boris nagyherceg tökéletes keccsel igazgatva aranyárga telivérét, Kleopatrához közeledett, aki a tribün szélén ült, ahonnan mindenkiel társaloghatott, s épen ezért irigyelt hely volt.

— Jó napot, grófné, szólította meg. Gyönyörű ünnepély!

— Valóban gyönyörű, fenséges uram, felelt Kleopatra.

Ugyanaz a hang, de a viszhangja kihalt; Kleopatrában semmi sem rezdült meg e valamikor oly kedves hang hallatára.

— Szébb, mint valaha! folytatta a nagyherceg könnyed udvariassággal, ami megengedi, hogy tetszés szerint több vagy kevesebb jelentőséget tulajdonítsanak a szavaknak.

Kleopatra a diadalnak szerény, alig észrevehető kifejezésével mosolygott. A tekintete Ulrikot kereste. Ez elsápadt, a bajszát harapdálta, nem mert megszólalni.

Boris követte e tekintetet és az ő tekintete hirtelenül megmerevedett.

— Ha azt mondanám fiatalabb, sérte-nék, folytatta és ma mégis, mintha valami üdőbb fiatalaságot vennék önön észre; valamit, amit még sohasem tapasztaltam...

Mintegy szórakozottan tekintett maga körül s talán célzatosan izgatott paripáját fékezve...

— ... házassága óta, fejezte be.

Kleopatra elpirult. Ritkán történt meg vele, de a nagyherceg nem feledte még el, mennyi bájt ölt e márványszépség, ha arcát futó pir lepi el.

— Császári fenséged nagyon jó, hogy még ily távoli dolgokról is megemlékezik, válaszolt Kleopatra.

— A szívnek nincs kora, felelt Boris, valószínűleg nagyon ideges lovát táncoltatva. Es az én jóbarátom Neutof? Egy kis köszvény?

— Ugy van, fenséged.

Ulrik szemei lángoltak. Mit nem adott volna, ha tudja, mit beszél e két lény, akik közül az egyik észrevehetően udvarias, a másik tüntetőleg megelégedett.

— Adja át neki, kérem, baráti üdvözetemet, fejezte Boris fejhajtással.

Közvetlenül ezután néhány szót vetett oda egyvén udvarhölgynek, aki előlötti örömben lángvörös lett.

Ulrik közeledett. Ha mindazt merete volna, ami a fejében volt, minő vallatást kellett volna a grófnénak átszenvednie! A szemei így is eleget beszéltek. Kegyetlen, néma szemrehányások a kacórságért, mely miatt szenvedett. Majdnem fenyegetések voltak, a kétségbeesett férfi fenyegetése, aki mellőzése miatt kész meghalni.

— Gyermekek, beszéltek Kleopatra szemei.

Kleopatra szédülni kezdett; a nap, a zene, az ünnep, mindez mámorba ringatta; a nagyherceg szavai, melyek oly hosszú évek után hangzottak el, mindez, mintha összeküldött volna, hogy megszédítsék.

Agyudörrenés hangzott le az erődből. a Néva tulsó partjáról.

— A Néva árad, szólalt meg egy hang. Megindult volna a jég?

Kleopatra szíve a meglepődéstől hevesebben dobogott és hogy még mitől, azt nem tudta.

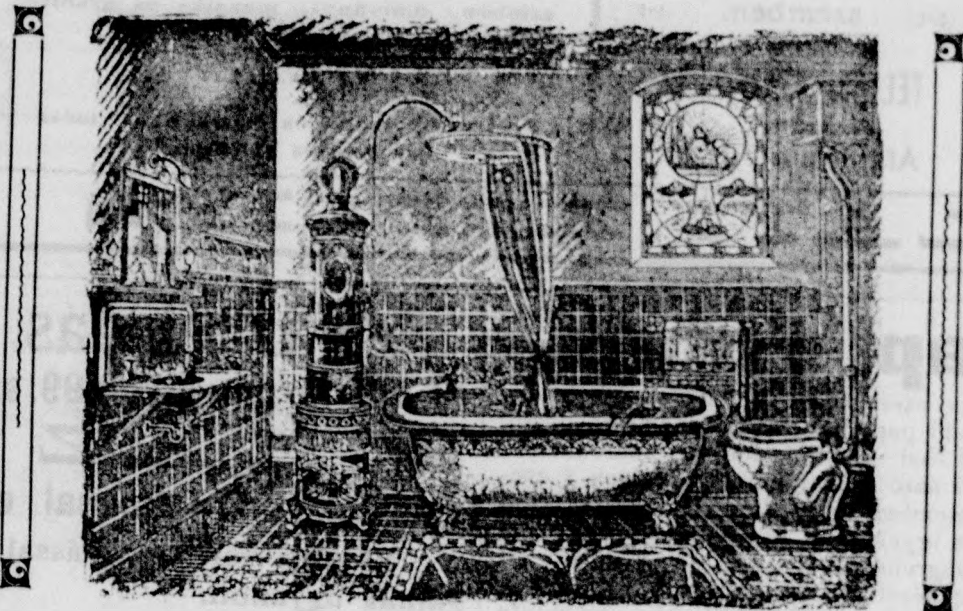
Amiközben a szemle végeztével mindenki a fogathoz sietett, ő a tribüne bársonyára támaszkodva egyik kezével, megzavarodottan maradt állva, mintha azt sem tudta volna, hol van.

— Grófné, szólalt meg mellette Ulrik hangja, engedje meg, hadd kísérjem a kocsijához.

A lovát egy katonára bízta, s most földetlen fővel állt Kleopatra előtt, keztücs kezét ajánlván föl, hogy a három négy lépcsőn levezesse az imádotat. (Folyt. köv.)

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete
SZABADKÁN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.
Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.
Költségvetés ingyen. ➡ ➡ Gyári árak.

18-68

Sütőde áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **helyben, II-ik körben levő**

SÜTŐDÉMET

VI. kör, Petőfi-utca (baromfi-piac sarok) saját házamba

helyeztem át,

hol azt a mai kornak teljesen megfelelően rendeztem be és naponta többször **friss sütemény, fehér és rozskenyér** kapható.

A közönség részére sütés naponta kétszer, reggel 7 órakor és d. e. 10 órakor. Hétfőn sütés d. e. egyszer 10 órakor.

Elsőrendű gőzmalmi liszt eladás.

A n. é. közönség jóindulatába ajánlva magamat, maradok

teljes tisztelettel

Kunzabó Mihály
sütőmester.

488-43-16

Kereset bárki részére!

Házi munkások keres-
tetnek gyors kötőgépe-
inken való kötésre.

Távolság nem határoz,
mi eladjuk a kötött
munkát. 180-47

Thos. H. Whittick és Tsa

Prága, Franzens-Kai No 6-708.

Második kiadás!

Keves röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek :: közö tartozik a ::

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 :: példányban jelent meg. ::

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bírcák 100 lappal, számozva és füzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

oégfelirat nélkül 100 darabonként 30 fillérért kap-
::: hatók a :::

Szabadkai Nyomda-
és

Hírlapkiadó-vállalat
mint szövetkezetnél
IV., Rákóczi-utca 20.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 88.

Dániel A. József

eserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Temunovits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon. szám 371. Legelőszőbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

Angster József és Fia

orgona- és harmonium-gyár

PÉCS.

Ajánljuk kitérő hangu és erős szerkezetű légnymatu (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árák mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitérő hangu harmóniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Alapított 1867. évben. 245-39

Légnymatu és electro berendezések.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és díszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-esatornázást, betonirozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSŐVEK.

Keramit és metlachi lapok.

SZABADKÁN,
a vasuti indóházzal

:: szemben. ::

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, víztartók és vizeket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KŐAGYAGCSŐVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

320-80-17

VAKOLATI KÖPÖR.**Figyelmeztetjük** a m. t. közönséget, hogy a

világhírű

valódi Singer**varrógépek**

csakis a cégünkkel ellátott, saját fiókjainkban kaphatók minden nagyobb városban.

Határozott gyári árak heti és havi lefizetésre is. 531-5-5

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság

SZABADKA,

Huspiac, Deák-u. és Teréztér sarkán.

Tisztességes képviselők és pénzbeszedők felvételnek vidékre.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezentul is megrendelőimnek teljes bizalmát és megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő *Balog György-féle ház*. Vesselényi-ut.**Hadnagy István,**

papi és polgári szabó.

159-97

Ház eladás.

IV. kör, Kozma-utca 499. számú

HÁZ
szabadkézből azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgálnak ugyanott. 545-2-1

Sirköüzlet
áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi szeptember hó 1-től VI. kör, Gréczy-utca 168. sz. saját házamba helyeztem

sirkő-, kőfaragó-műhelyem
és szobrászati műtermemet.

Készítek carrarai márványból, hazai fehér és vörös márványból és terméskőből sirkőveket, uti keresztet, Szentháromságot, oltárt, kálváriát, szenteltvíztartót és e szakmába vágó összes munkákat.

Elvállalom épületmunkákat gránit-, márvány- és terméskőből, úgy házdiszítást, ornament-munkákat kőből vagy gipszből, továbbá elvállalom régi sirkők becseselését, régi sirkőveken betűvését, régi sírfeliratok megaranoyozását valódi arannyal a legjutányosabb árban.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

alázatos tisztelettel

Egy tanonc felvétetik. **KOVÁCS LŐRINC,**
kőfaragómester.Lakás és raktár: VI. kör, Gréczy-u. 168. sz.
520-14-10 saját ház.**Rétay és Benedek**

oltáregyleti szállítók

egyházi műiparintézet

Budapest, IV. ker., Váci-utca 59.

Miseruhák, zászlók, lobogók, oltárfelszerelvények, csillárok, keresztúti és oltárképek, valamint mindennemű templom- és kápolna-berendezések előállítása.

Műintézetünk vállalkozik a templomok teljes belső megújítására, stilszerű kifestésére, az oltárok stb. renoválására és aranyozására kedvező feltételek mellett.

Készít stilszerű oltárokat, szószék, gyónószék és domborművű stációképeket.

Árjegyzéket, költségvetést, mintákat és tervrajzokat készséggel küldünk. 261-37

Ajánljuk saját készítményű

sirkőveinket

legolcsóbb gyári árban.

Elvállalom mindennemű

kőfaragó- és gipszmunkát,
betük kivésését és aranyozását.

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus 533-30-9

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.

